

Inclusieve CLIL

een nieuwe kijk op CLIL vanuit de lens van
wereldburgerschap

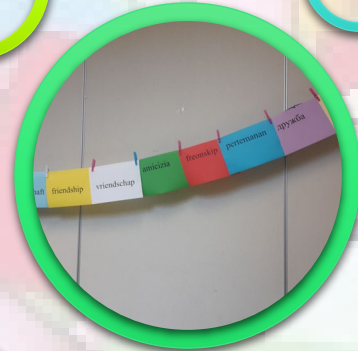
Joana Duarte * Vlaamse CLIL-Studiedag * 6 maart 2023

1. Wat bedoelen wij met diversiteit & inclusie? En wat hebben deze begrippen met kansengelijkheid te doen?

Discussie 1
Hoe zien jullie de
relatie tussen deze
drie begrippen?

Kansengelijkheid

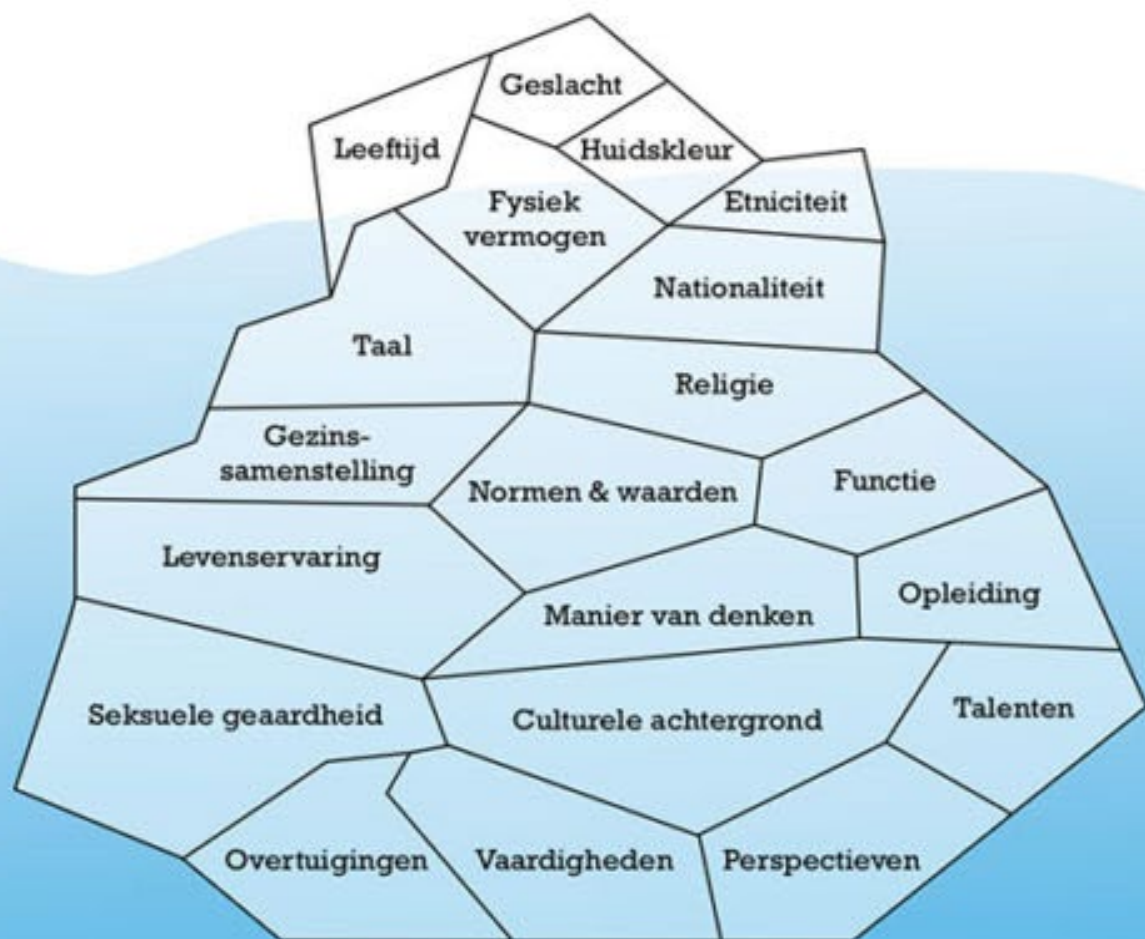
Inclusie

Diversiteit

Wat is diversiteit?

Diversiteit = de mix van verschillen

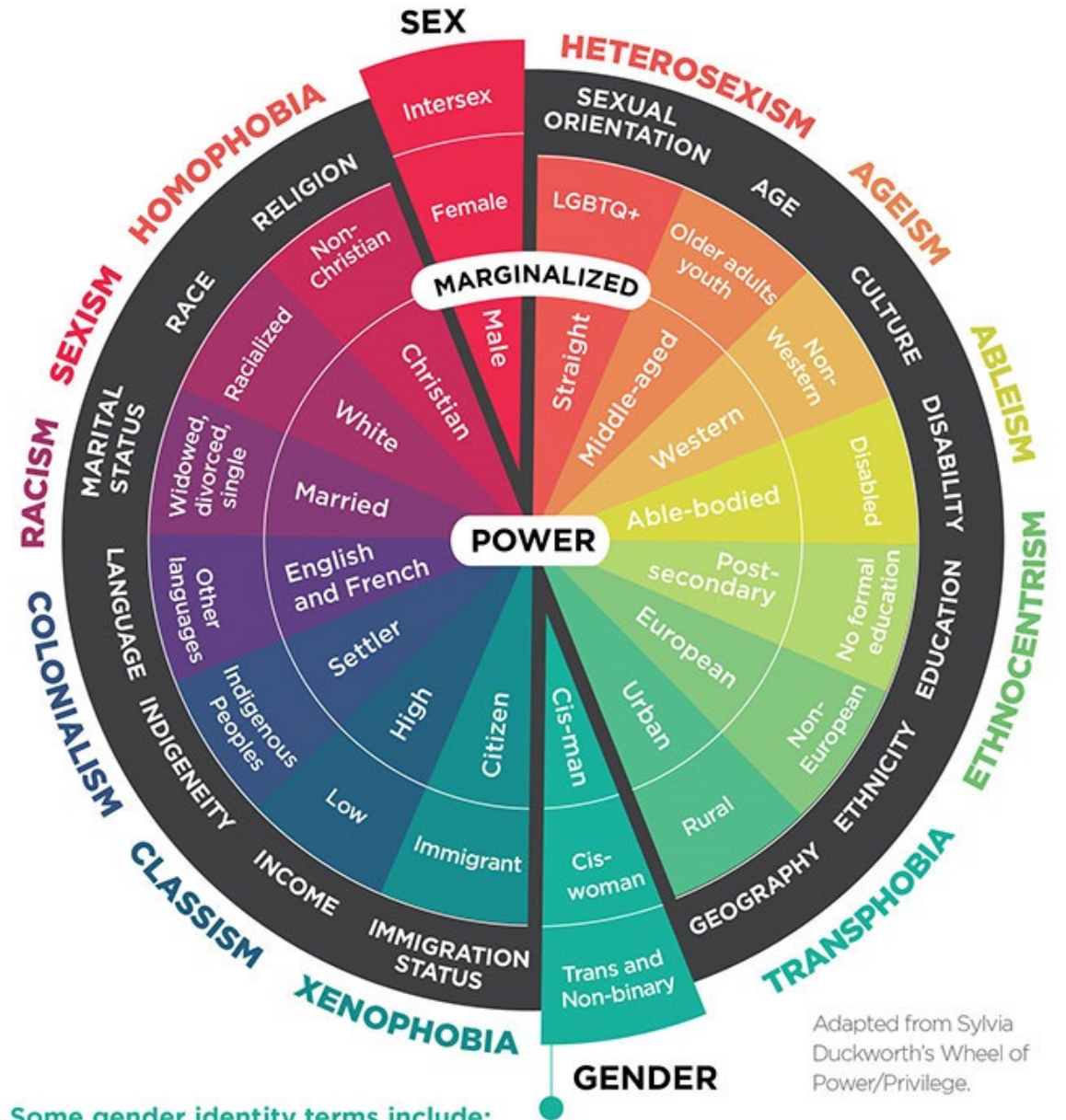

Zichtbare verschillen

Onzichtbare verschillen

Intersectionaliteit

Bewustwording voor het feit dat mensen op meerdere assen kunnen afwijken van 'de norm', dat die assen elkaar beïnvloeden en dat dat iemands positie in de maatschappij bepaalt.

Some gender identity terms include:

Agender
Bigender

Genderfluid
Genderqueer

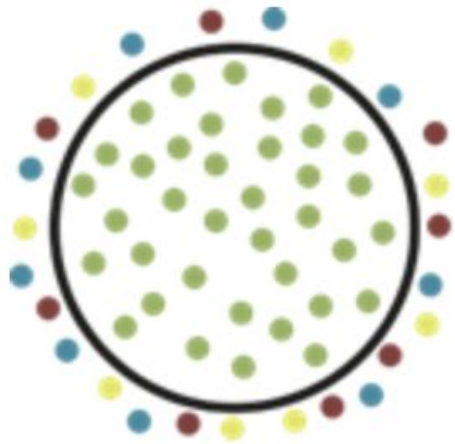
Gender neutral
Non-binary

Transgender man
Transgender woman

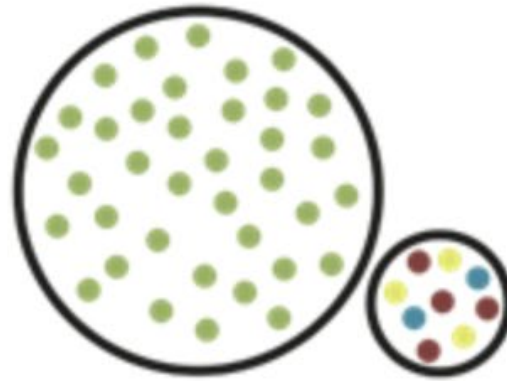
Inclusie

"Diversity is about being invited to the party."

Inclusion is being asked to join in and dance."

Exklusie

Segregatie

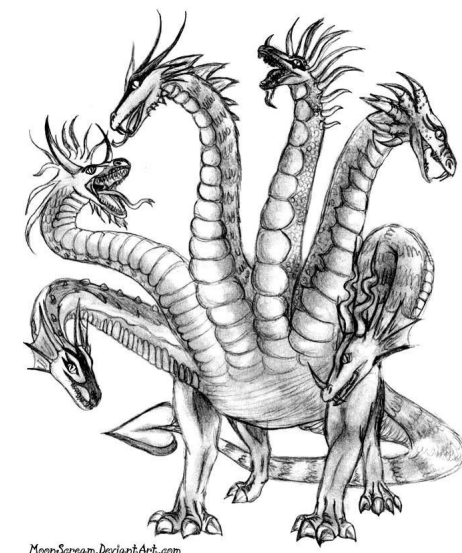
Integratie

Inclusie

Kansenongelijkheid, een veelkoppig monster

	Curriculum zoals bedoeld	Curriculum zoals uitgevoerd	Opbrengsten van het curriculum
Macroniveau - Landelijk - Regionaal	Vroege selectie (vmbo, havo, vwo) Kennisbasis centraal Focus op Nederlands en mvt	Onderwijs onvoldoende afgestemd Leeruitkomsten gestuurd onderwijs, bijv. pabo Eentalige ideologieën	Kansenongelijkheid Afrekencultuur Rijkdom van meertalige leerlingen blijft onzichtbaar
Mesoniveau - De school	Taalbeleid, i.p.v. talenbeleid: " <i>Hier praten we alleen Nederlands</i> "	Talige- en culturele diversiteit krijgt onvoldoende aandacht	Kansenongelijkheid 'Mijn taal in niet welkom'
Microniveau - De klas	Verwachtingen van leerkracht omtrent prestaties van NT2 leerlingen	Labels zoals 'taalachterstand', focus op onderdompeling in het Nederlands	Kansenongelijkheid 'Ik ben niet welkom'

Samenvattend

- Diversiteit (waaronder meertaligheid) – zichtbare en onzichtbare verschillen in eigenschappen tussen mensen.
- Inclusie – hoe er met diversiteit wordt omgegaan zodat iedereen op een geschikte manier aan onderwijs en de maatschappij kan meedoen.
- Kansenongelijkheid – verschillen in onderwijskansen die de kloof tussen geprivilegieerde en benadeelde groepen versterken.

2. CLIL - diversiteit en inclusie

De rol van CLIL als het gaat om de taalleerbehoeften van vandaag de dag

De omvang van de uitdagingen waarmee (taal)leerders tegenwoordig op school mee worden geconfronteerd – met betrekking tot conflicten, ongelijkheid, armoede, technologie, klimaat, polarisatie, enz. – creëert nieuwe behoeften met betrekking tot de conceptualisatie en implementatie van CLIL.

- **Tweele** (Coyle, 2007)
- Reeks s spreekv (2020), he Puffer, 2007
- Veel CLIL-onderzoeken **focus op het** van het klaslokaal, omdat ze z centreren o van testscores, vragenlijsten en ge daardisee (Zarobe, 2011).
- CLIL heeft een revolutie teweeggebracht in het huidige conceptualisaties worden steeds meer **utilitaire, marktgestuurde en Eurocentrische o**

dimensies
gebruik
(Ruiz de

maar de
n

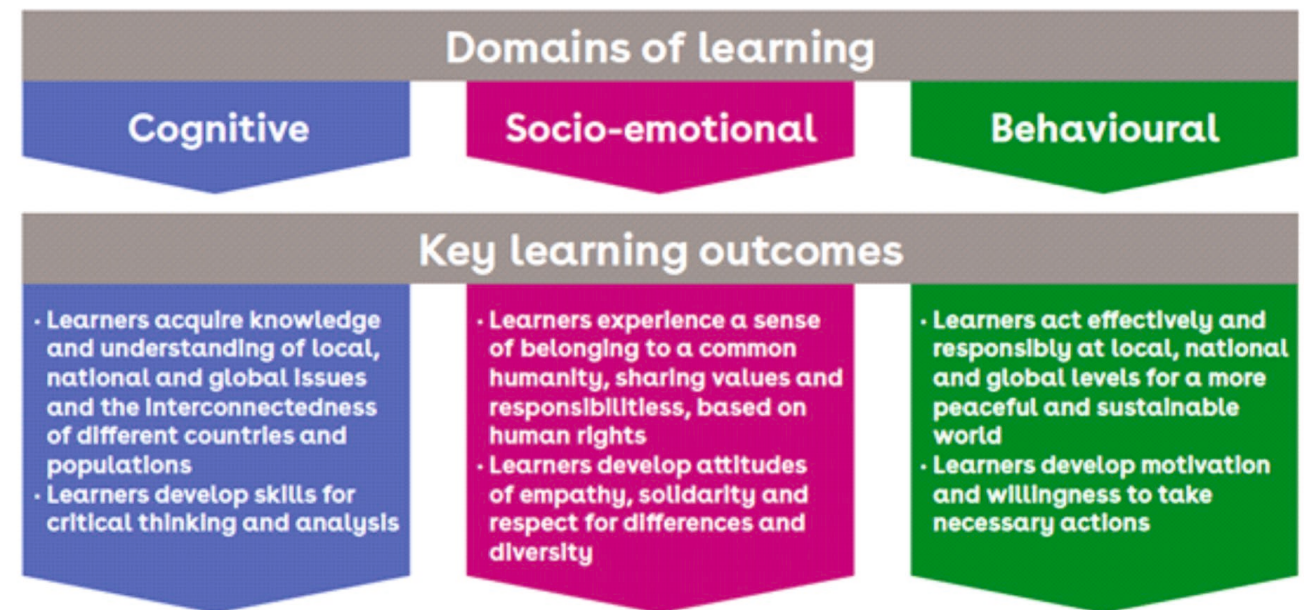
Inclusieve CLIL: Opnieuw bekeken vanuit het perspectief van wereldburgerschap

“Een gevoel van verbondenheid met een brede gemeenschap en de mensheid. Wereldburgerschap benadrukt politieke, economische, sociale en culturele afhankelijkheid en onderlinge verbondenheid tussen het lokale, nationale en mondiale”

(Unesco, 2014, p. 14).

Global Citizenship Education

Goal 4: Ensure inclusive and quality education for all and promote lifelong learning

4.7

Er tegen 2030 voor zorgen dat alle leerlingen kennis en vaardigheden verwerven die nodig zijn om duurzame ontwikkeling te bevorderen, onder andere via vorming over duurzame ontwikkeling en duurzame levenswijzen, mensenrechten, gendergelijkheid, de bevordering van een cultuur van vrede en geweldloosheid, wereldburgerschap en de waardering van culturele diversiteit en van de bijdrage van de cultuur aan de duurzame ontwikkeling.

2.1. Valoriseer en gebruik meertalige repertoires van leerlingen bij CLIL

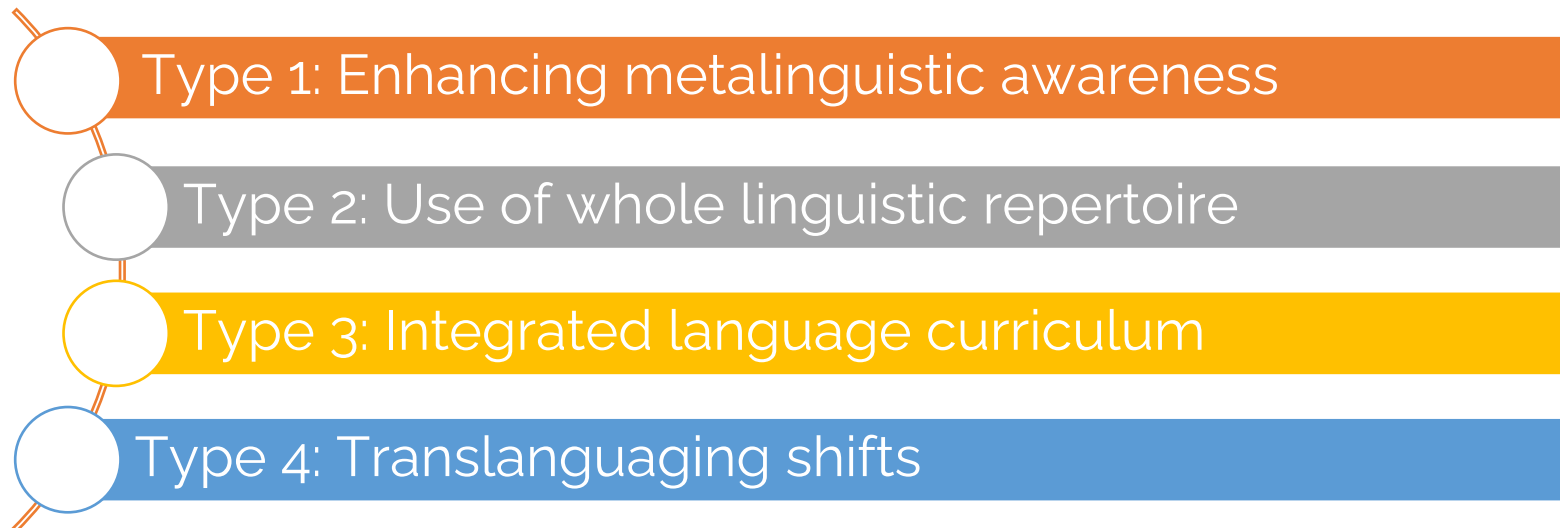

Actuele trends onderwijs in EFL en CLIL

- CLIL-onderzoek was grotendeels **eentalig georiënteerd**, aangezien de belangrijkste focus lag op onderzoek naar de ontwikkeling van de vaardigheden van taalleerders in hun tweede taal (L2) en/of hun L2-gebruik in plaats van hun betrokkenheid bij meertalige praktijken (Moore & Nikula, 2016).
- Uit onderzoek blijkt dat taalvaardigheden **overdraagbaar zijn tussen talen**, variëteiten en registers (Cenoz & Gorter, 2015; Cummins, 2008; Duarte & Gogolin, 2013).
- Recent onderzoek suggereert dat zowel meertalige als eentalige leerlingen **baat** zouden hebben bij een onderwijsaanpak waarin meerdere talen worden gebruikt in het onderwijs (Conteh & Meier, 2014; May, 2014; Flores & Beatens-Beardsmore, 2015).
- De “**multilingual turn**” in het taalonderwijs (Conteh & Meier, 2014); meertalige benaderingen (Beacco, 2009) en in het vreemdetalenonderwijs (Melo-Pfeifer, 2019):
- De rol van **op translanguaging gebaseerde benaderingen** (García 2009) in deze context (Duarte, 2018, Nikula & Moore, 2019)

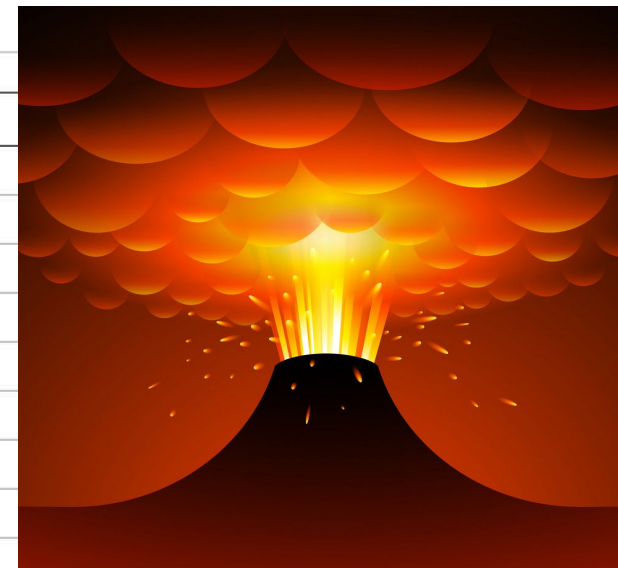
Pedagogische translanguaging

- Translanguaging is het pedagogisch inzetten van een theoretische en educatieve benadering, gericht op het verbeteren van talige en inhoudelijke vaardigheden in de onderwijscontext, **gebruikmakend van het hele taalrepertoire van leerlingen als bron**;
- De bronnen waarvan meertalige sprekers gebruik kunnen maken **activeren**, om zo taalleren en inhoud leren te **versterken**.

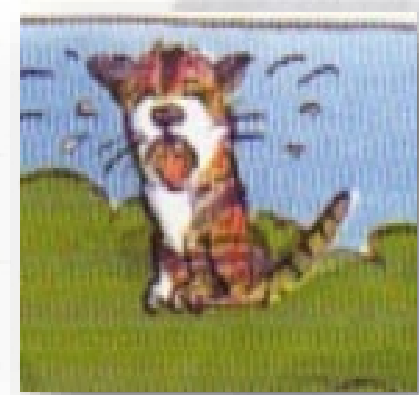
CLIL en translanguaging in het onderwijs aan hoogopgeleide vluchtelingen

Speaker	English translation from Dutch
T	Do you know what a volcano is?
S2	Yes, sure.
S3	A volcano [movement of a fountain].
T	Yes, a volcano.
S3	But a volcano eruption...
T	When a volcano erupts...
S3 [to S1]	<i>Burkaan</i> . [Arabic]
S1	Ah, <i>Burkaan</i> . [Arabic]
T	A volcano.
S3	<i>Burkaan</i> [Arabic] in Arabic.
S1	<i>Burkaan</i> . [Arabic]
T	Yes, it's the same? Oh how...
S3	Almost.
S1	With 'bur' not 'vul'. <i>Burkaan</i> [Arabic].
T	<i>Burkaan</i> [Arabic]? Oh, that is, that must have the same background.
S1	So <i>uitbarsting</i> [Dutch] is eruption.
T	Exactly.

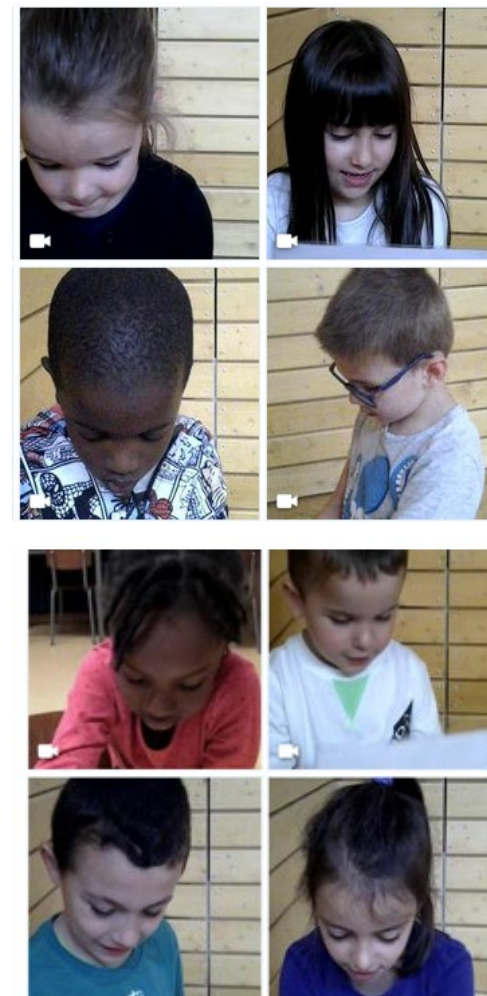
‘O pássaro e o Kaz’ – Luxemburgs-Portugese taalontwikkeling
ontwikkeling in de inhoud van een interventie in de kinderopvang

Toepassing CLIL in moedertaalonderwijs in Luxemburg

Doelen van het project

1. Stimuleer de ontwikkeling van de thuistaal van kinderen (**Portugees**) en **Luxemburgs** in de kinderopvang door een CLIL/translanguaging-benadering
2. Gebruik de vaardigheden in de thuistaal als een bron om Luxemburgs te leren
 - verken overeenkomsten tussen talen (approche ouverture aux langues)
3. Stimuleer taalbewustzijn vroeg in de instructie (n= 55 pupils, 5 centra voor kinderopvang)

Vroege tweetalige CLIL

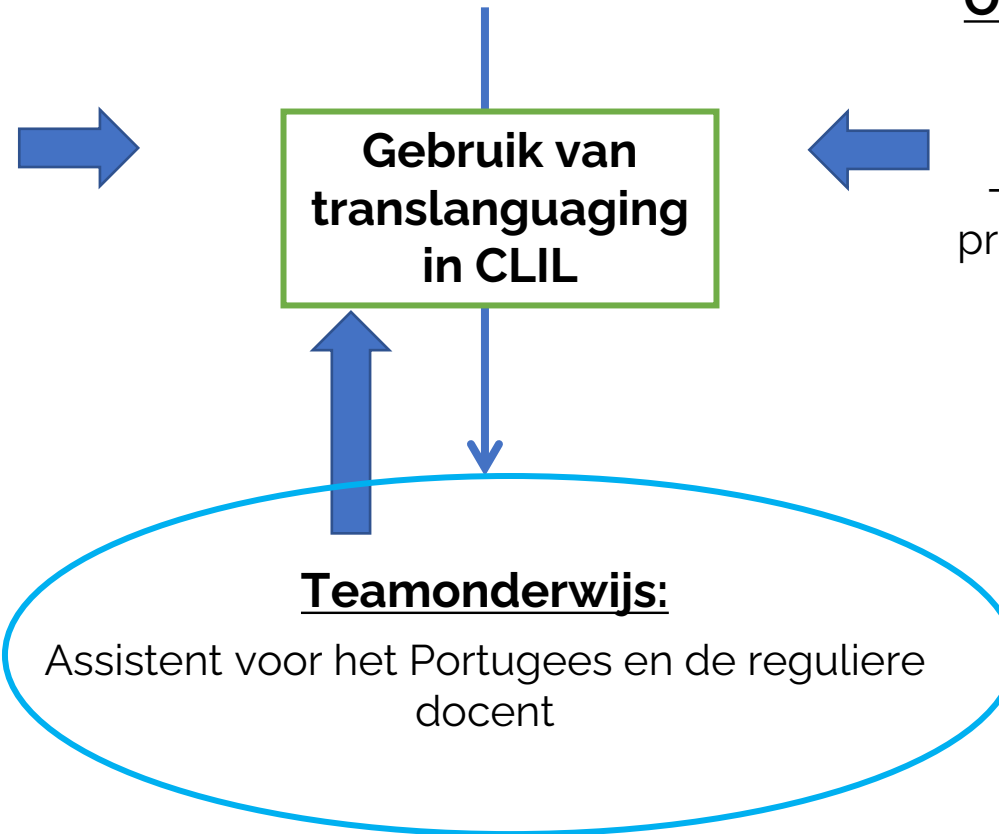
Werk in de klas:

- 3 uren per week
- in de klas
- geen vertaling

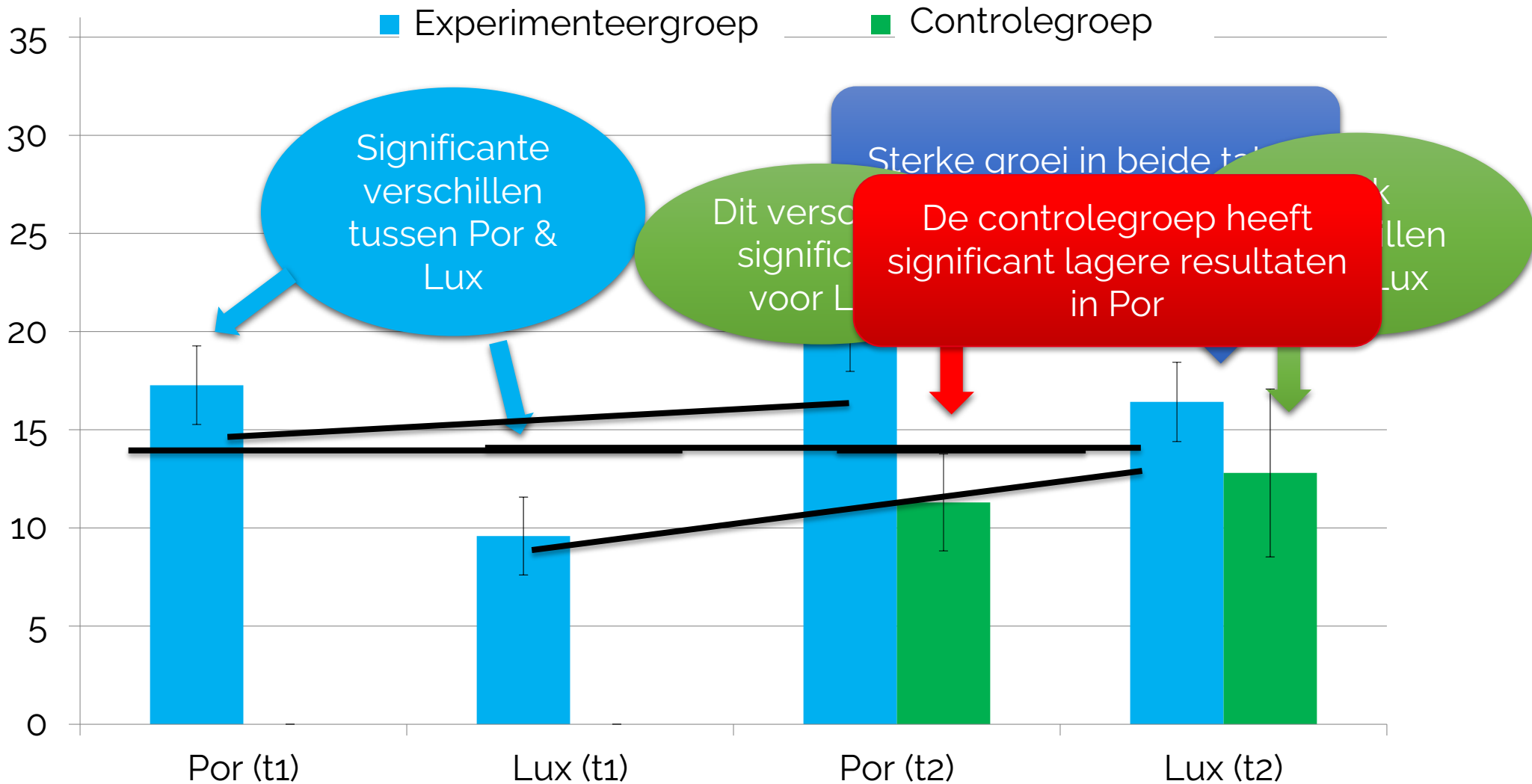
Ouderbetrokkenheid:

- inclusie in het taalleerproces
- Continuïteit tussen de praktijk in de klas en thuis

clideo.com

Resultaten op het gebied van taalvaardigheden

De effecten van op translanguaging gebaseerde benaderingen

Cognitive (N=34)

- Access to curricular content (N=9)
- Language acquisition (N=8)
- Literacy development (N=8)
- Language awareness (N=8)
- Critical thinking/creativity (N=7)
- Academic achieved on standardized assessments (N=3)

Socioaffective (N=23)

- Self-confidence, self-efficacy, empowerment, agency (N=11)
- Identity affirmation (N=9)
- Motivation, engagement, participation (N=6)
- Inclusion, open-mindedness, positive attitudes towards diversity (N=5)
- Emotional wellbeing (N=2)
- Sense of belonging (N=2)

Discussie 2
Welke kansen zien jullie voor de
integratie van translanguaging in het
CLIL-onderwijs?

Geef
je
mening!

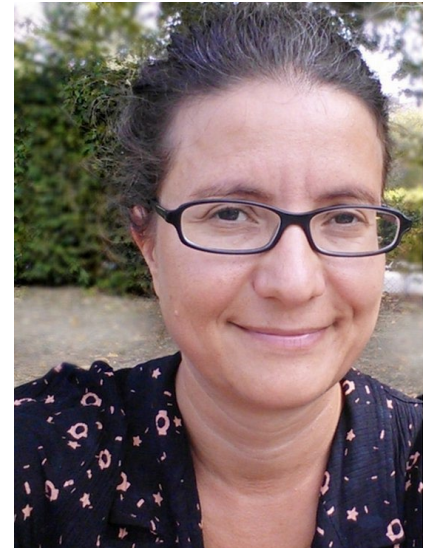
2.2. CLIL – LOTE (Languages Other Than English)

CLIL LOTE

- LOTE (Languages Other Than English) kan gaan om andere vreemde **vreemde talen** (Frans, Duits, Spaans), maar ook om **thuis talen van leerlingen zoals Turks, Oekraïens**)
- Deze talen **bevinden zich in een crisis** in veel Europese landen, vanwege de dominantie van het Engels in het onderwijs
- Zelfs als leerlingen LOTE leren als onderdeel van het basis- en voortgezet onderwijs, is er een tendens dat ze daarna niet verder gaan met het leren en gebruiken van deze talen – adresseer **overgangen**
- CLIL creëert situaties voor op inhoud gebaseerd, betekenisvol taalgebruik in LOTE-lessen, of bij andere vakken, en bevordert zo de **motivatie van leerlingen voor LOTE.**

Het reconstrueren van transities door de visualisaties van leerlingen van CLIL-ervaringen in het basis- en voortgezet onderwijs

- Benadering: leerlingen **visualiseren** hun individuele CLIL-ervaring en de overgang van basis- naar voortgezet onderwijs door middel van tekeningen, die mede geïnterpreteerd zullen worden door docenten.
- Doel: **transities begrijpen zoals die subjectief worden waargenomen door leerlingen** in het basis- en voortgezet onderwijs:
 - Overgang zoals die wordt verwacht (leerlingen basisschool)
 - Overgang zoals die is ervaren (voortgezet onderwijs).

Sílvia Melo-Pfeifer
University of
Hamburg

Het reconstrueren van transitie door de visualisaties van leerlingen van CLIL-ervaringen in het basis- en voortgezet onderwijs

Voor

- Collectie van tekeningen in twee scholen
- Focusgroepen met docenten

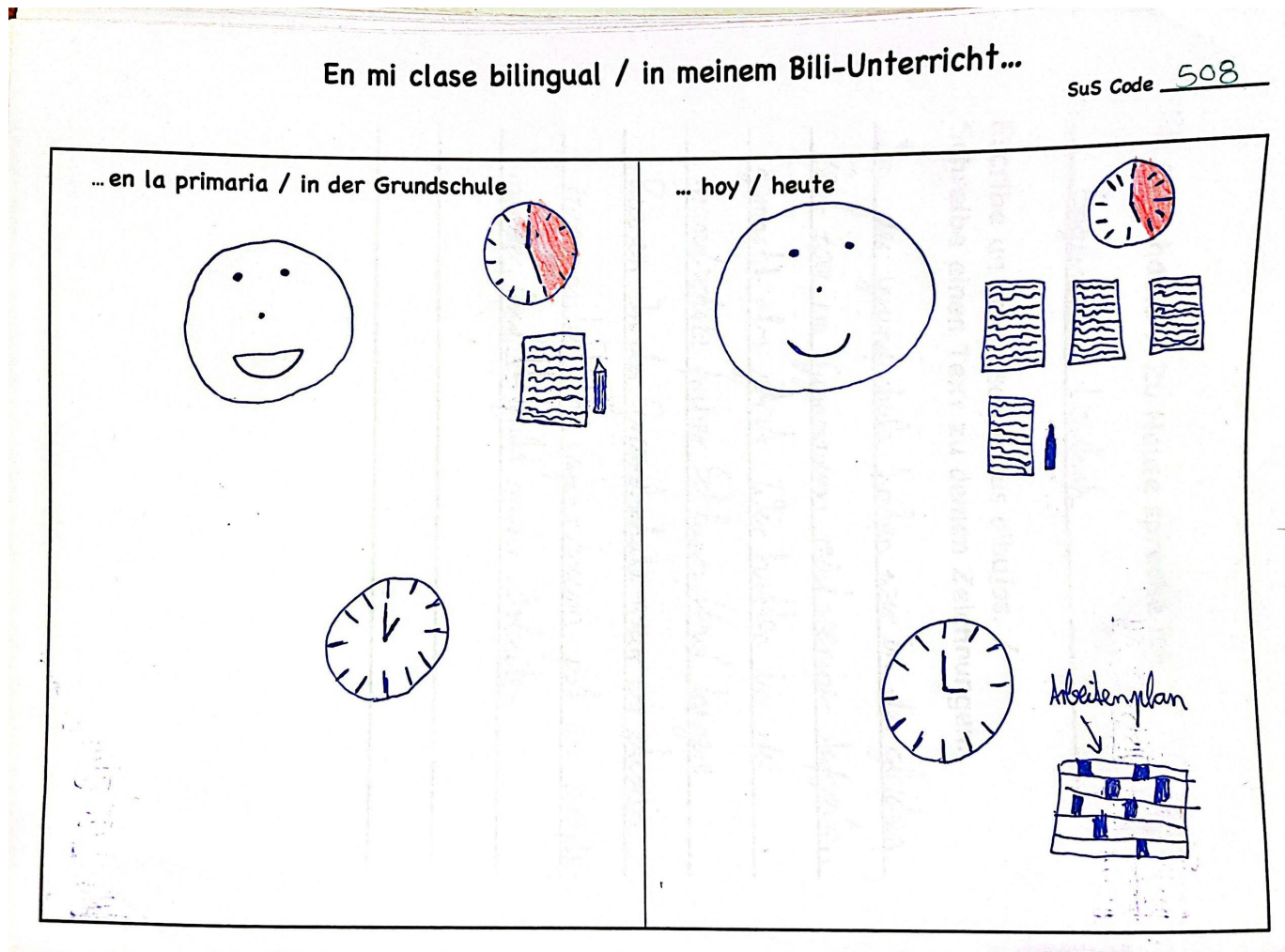
Tijdens

- Gezamenlijke expositie
- Bilaterale schoolbezoeken

Na

- Evaluatie
- Disseminatie door een website

Transities in CLIL LOTE - voorbeeld 1

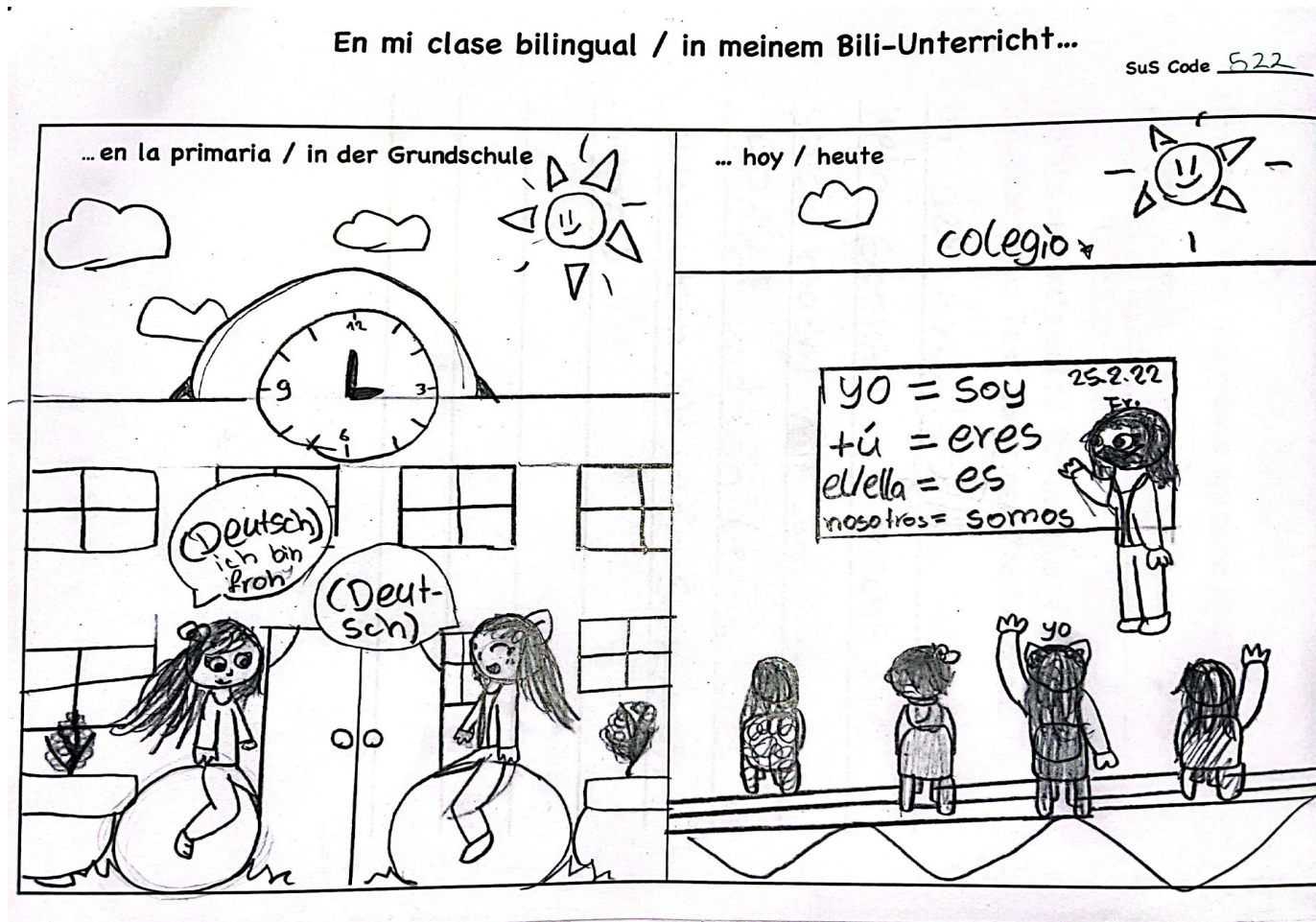
Talen: Engels en Duits

Beschrijving van de tekening:

“Op de basisschool deden we in dezelfde tijd veel minder werk dan nu. Op de basisschool waren we altijd vroeg klaar. En we hadden langere pauzes. Op de basisschool was het wat rustiger. Op de middelbare school is het zwaarder. En er is meer werk”

Over de transitie in Spaans: “Ik heb geen Spaans geleerd op de basisschool. Ik ben nu Spaans aan het leren als nieuwe taal”

Transities in CLIL LOTE - Voorbeeld 2

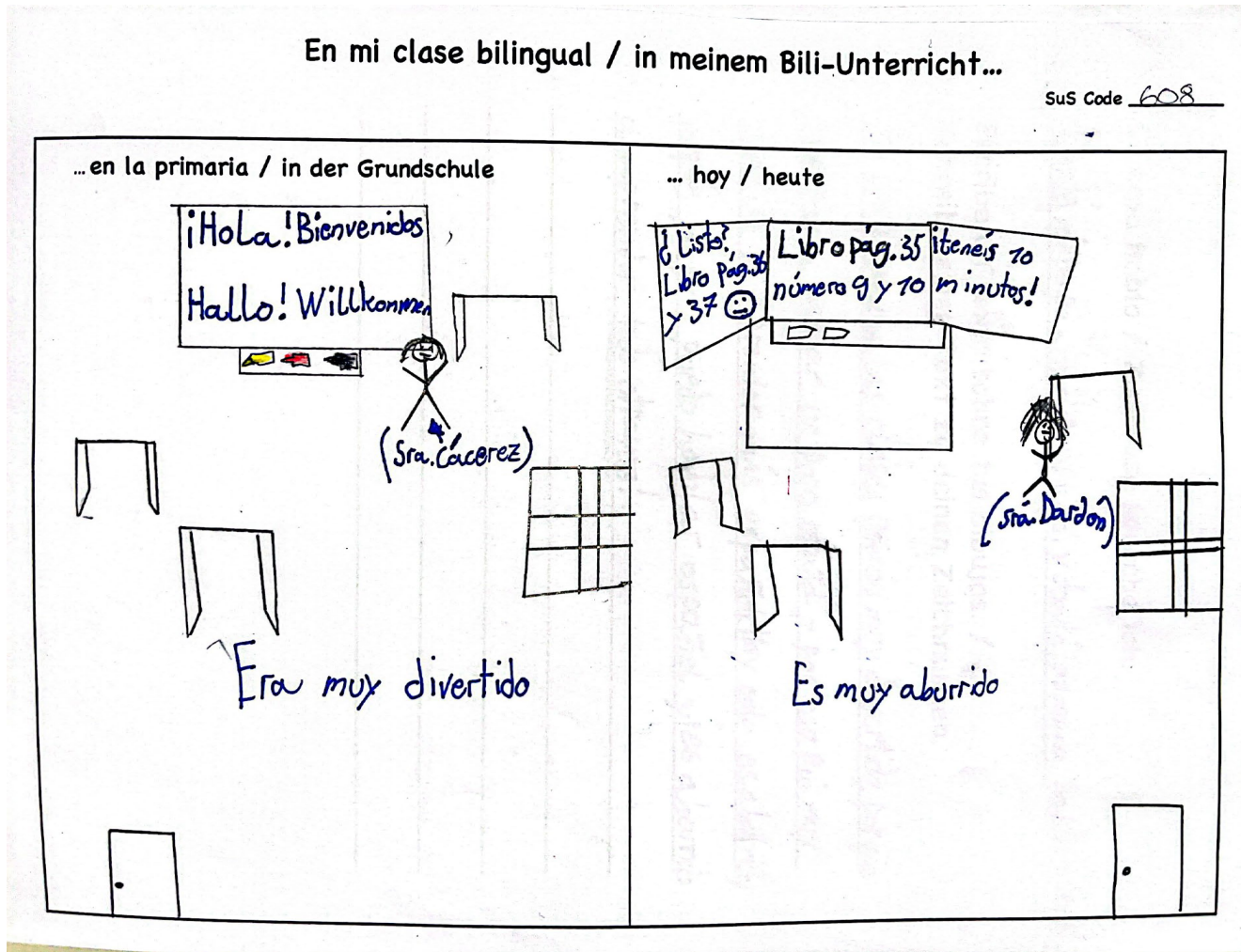

Talen: Arabisch en Duits
Beschrijving van de tekening:

„Op de basisschool had ik geen Spaans, maar nu vind ik Spaans LEUK! En ik leer veel, zelfs als ik vier talen ken.”

Over de transitie in het Spaans: “Zoals ik al vertelde, ik kreeg geen Spaans, maar nu wel!”

Transities in CLIL LOTE - voorbeeld 3

Talen: Spaans met vader, Duits met moeder.

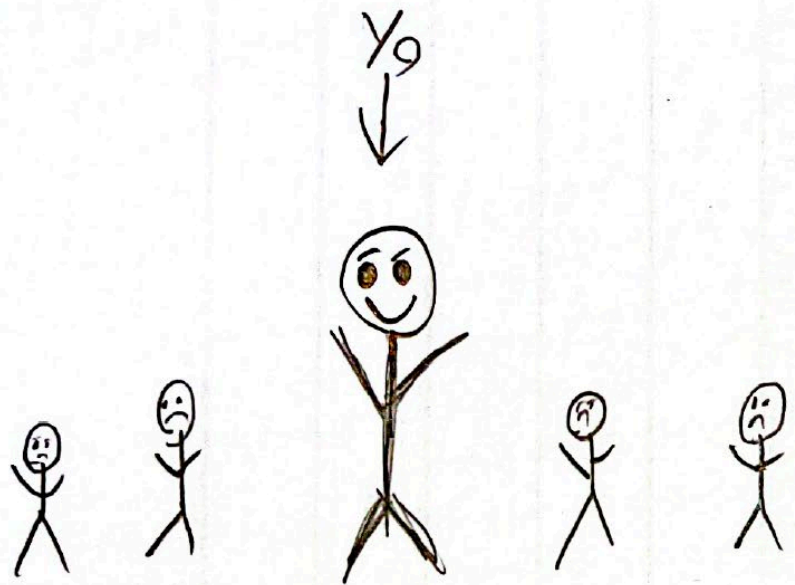
Beschrijving van de tekening: "Op de basisschool waren de lessen erg leuk, omdat ik maar een klein beetje Spaans sprak. Dus het was leuk om wat meer Spaans te leren. Tegenwoordig is het gewoon saai, omdat ik al Spaans spreek. Het is saai om het allemaal opnieuw te moeten leren."

Over de transitie in Spaans: "Ik was erg gemotiveerd, omdat ik dacht dat we iets nieuws aan het leren waren, maar toen begreep ik dat anderen nog geen Spaans kenden! Ik moet dus alles opnieuw leren en dat is heel saai."

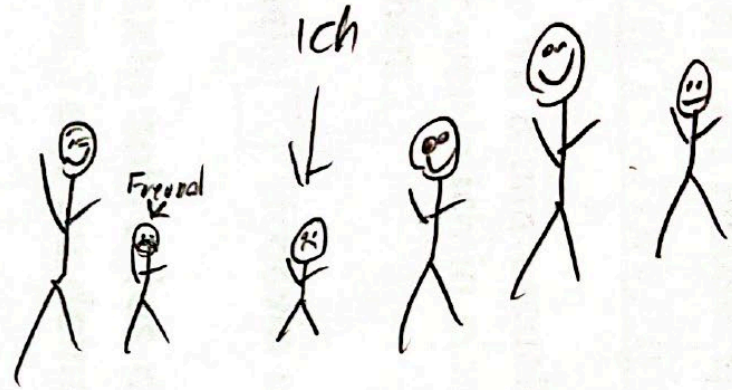
En mi clase bilingual / in meinem Bili-Unterricht...

SuS Code 402

... hoy / heute

... después de la primaria / nach der Grundschule

En mi clase bilingual / in meinem Bili-Unterricht...

SuS Code 627

... en la primaria / in der Grundschule

... hoy / heute

Leerlingen onderzoeken transities in CLIL LOTE minderheidstalen (de casus van het Fries)

Hoe de CLIL-LOTE-transitie is ervaren: voorlopige resultaten

- Gebrek aan **coördinatie van de onderwezen taalinhoud** tussen basisscholen en het voortgezet onderwijs
- Meer nadruk op **focus op vorm/taal** op het voortgezet onderwijs
- Veranderingen in **motivatie** (positieve en negatieve veranderingen geboekstaafd!)
- **Pedagogische veranderingen:**
 - Veranderingen in de evaluatie-/toetscultuur.
 - Veranderingen in de feedbackcultuur
- **Structurele veranderingen:**
 - Rooster;
 - Hoeveelheid werk;
 - Minder pauzes;
 - Tempo van het leren
- Leerlingen als **co-onderzoekers**, kritisch reflecterend op hun CLIL LOTE- leerpaden.

Discussie 3

Welke mogelijkheden zien jullie om andere talen dan het Engels bij het CLIL-aanbod te betrekken en hoe kan er bij CLIL(-LOTE) vaker sprake zijn van een doorgaande leerlijn?

Geef
je
mening!

3. Conclusie & samenvatting

**KEEP
CALM
THIS IS THE
SUMMARY**

Conclusie

In het kielzog van de huidige uitdagingen voor leerlingen, heeft CLIL het potentieel om inclusie, kritisch denken en het leren van inhoud en taal te bevorderen

Een wereldburgerschapsperspectief biedt mogelijkheid om de conceptualisering, de implementatie en de focus van CLIL inclusiever te maken

Een paar principes samengevat....

Ideologieën

Inclusieve CLIL

Traditionele CLIL- benaderingen

.. over sprekers

'meertalige repertoires' (Coste & Simon 2009) /
'meertalige bronnen' (Lüdi & Py 2009) /
'meertalige vaardigheden' (Castelotti & Moore
2011) zijn de norm – leerlingen co-creëren

Ideaal van de vaardigheid van de
native speaker – passieve kijk op
leerlingen, primair als ontvangers
van inhoud

Ideologieën

Inclusieve CLIL

Traditionele CLIL- benaderingen

... over sprekers

'meertalige repertoires' (Coste & Simon 2009) /
'meertalige bronnen' (Lüdi & Py 2009) /
'meertalige vaardigheden' (Castelotti & Moore
2011) zijn de norm – leerlingen co-creëren

Ideaal van de vaardigheid van de
native speaker – passieve kijk op
leerlingen, primair als ontvangers
van inhoud

...over CLIL en
taalonderwijs

Holistische kijk op CLIL and taalonderwijs
(integratie van alle talen in het curriculum en
in leeftijden) – CLIL-LOTE ook voor
kansarmere leerlingen

Gefragmenteerde kijk op talen in
het onderwijs leidend tot
taalscheiding – meestal in het
Engels, en in elitaire settings

Ideologieën

Inclusieve CLIL

Traditionele CLIL- benaderingen

.. over sprekers

'meertalige repertoires' (Coste & Simon 2009) /
'meertalige bronnen' (Lüdi & Py 2009) /
'meertalige vaardigheden' (Castelotti & Moore
2011) zijn de norm – leerlingen co-creëren

Ideaal van de vaardigheid van de
native speaker – passieve kijk op
leerlingen, primair als ontvangers
van inhoud

...over CLIL en
taalonderwijs

Holistische kijk op CLIL and taalonderwijs
(integratie van alle talen in het curriculum en
in leeftijden) – CLIL-LOTE ook voor
kansarmere leerlingen

Gefragmenteerde kijk op talen in
het onderwijs leidend tot
taalscheiding – meestal in het
Engels, en in elitaire settings

...over taalleren

Expliciet gebruik van cross-linguistic transfer
(Cummins 2008)

Time-on-task hypothese (Hopf
2005)

Ideologieën	Inclusieve CLIL	Traditionele CLIL-benaderingen
.. over sprekers	'meertalige repertoires' (Coste & Simon 2009) / 'meertalige bronnen' (Lüdi & Py 2009) / 'meertalige vaardigheden' (Castelotti & Moore 2011) zijn de norm – leerlingen co-creëren	Ideaal van de vaardigheid van de native speaker – passieve kijk op leerlingen, primair als ontvangers van inhoud
...over CLIL en taalonderwijs	Holistische kijk op CLIL and taalonderwijs (integratie van alle talen in het curriculum en in leeftijden) – CLIL-LOTE ook voor kansarmere leerlingen	Gefragmenteerde kijk op talen in het onderwijs leidend tot taalscheiding – meestal in het Engels, en in elitaire settings
...over taalleren	Expliciet gebruik van cross-linguistic transfer (Cummins 2008)	Time-on-task hypothese (Hopf 2005)
...over translanguaging	Positieve attitudes ten aanzien van translanguaging	Vermijden van het door elkaar gebruiken van talen

Ideologieën	Inclusieve CLIL	Traditionele CLIL-benaderingen
.. over sprekers	'meertalige repertoires' (Coste & Simon 2009) / 'meertalige bronnen' (Lüdi & Py 2009) / 'meertalige vaardigheden' (Castelotti & Moore 2011) zijn de norm – leerlingen co-creëren	Ideaal van de vaardigheid van de native speaker – passieve kijk op leerlingen, primair als ontvangers van inhoud
...over CLIL en taalonderwijs	Holistische kijk op CLIL and taalonderwijs (integratie van alle talen in het curriculum en in leeftijden) – CLIL-LOTE ook voor kansarmere leerlingen	Gefragmenteerde kijk op talen in het onderwijs leidend tot taalscheiding – meestal in het Engels, en in elitaire settings
...over taalleren	Expliciet gebruik van cross-linguistic transfer (Cummins 2008)	Time-on-task hypothese (Hopf 2005)
...over translanguaging	Positieve attitudes ten aanzien van translanguaging	Vermijden van het door elkaar gebruiken van talen
... over taalhiërarchieën	Uitdagen van bestaande (taal)hiërarchieën	Reproduceren van bestaande taalhiërarchieën

Ideologieën	Inclusieve CLIL	Traditionele CLIL-benaderingen
.. over sprekers	'meertalige repertoires' (Coste & Simon 2009) / 'meertalige bronnen' (Lüdi & Py 2009) / 'meertalige vaardigheden' (Castelotti & Moore 2011) zijn de norm – leerlingen co-creëren	Ideaal van de vaardigheid van de native speaker – passieve kijk op leerlingen, primair als ontvangers van inhoud
...over CLIL en taalonderwijs	Holistische kijk op CLIL and taalonderwijs (integratie van alle talen in het curriculum en in leeftijden) – CLIL-LOTE ook voor kansarmere leerlingen	Gefragmenteerde kijk op talen in het onderwijs leidend tot taalscheiding – meestal in het Engels, en in elitaire settings
...over taalleren	Expliciet gebruik van cross-linguistic transfer (Cummins 2008)	Time-on-task hypothese (Hopf 2005)
...over translanguaging	Positieve attitudes ten aanzien van translanguaging	Vermijden van het door elkaar gebruiken van talen
... over taalhiërarchieën	Uitdagen van bestaande taalhiërarchieën	Reproduceren van bestaande taalhiërarchieën
...over inhoudleren	Wereldburgerschapsonderwerpen zoals de omgang met diversiteit en inclusie	Reproductie van algemene kennis en feiten vanuit het perspectief van “zacht” wereldburgerschap (Andreotti, 2006)

nuffic
meet the world

j.duarte@uva.nl

Selectie van gebruikte literatuur

- Chambers, G. (2020). What Pupils Say about Transition (KS2–3) and What This Might Mean for CLIL. In K. Bower et al (eds.), *Curriculum Integrated Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Conteh, J. & Meier, G. (2014.), *The Multilingual Turn in Languages Education: Opportunities and Challenges*. Bristol: Multilingual Matters.
- Duarte, J., & Günther-van der Meij, M. (2018). A holistic model for multilingualism in education. *E-JournALL, EuroAmerican Journal of Applied Linguistics and Languages*, 5(2), 24-43.
- Duarte, J. (2018). Translanguaging in the context of mainstream multilingual education. *International Journal of Multilingualism*.
- Duarte, J., & Günther -van der Meij, M. (2021). Translanguaging pathways to higher education: a transition program for highly educated refugees. *Multilingua - Journal of cross-cultural and interlanguage communication*, 1-21. <https://doi.org/10.1515/multi-2021-0127>
- Melo-Pfeifer, S. (forthcoming). The dynamics of Dominant Language Constellations: Moments of linguistic ecological transition as portrayed by pre-service foreign language teachers. In L. Aronin & S. Melo-Pfeifer (eds.), *Dominant Language Constellations: Identity and awareness*. Springer.
- Nikula, T. & Moore, O. (2019) Exploring translanguaging in CLIL, *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 22:2, 237-249, DOI: 10.1080/13670050.2016.1254151
- Porto, M. (2018): Intercultural citizenship in foreign language education: an opportunity to broaden CLIL's theoretical outlook and pedagogy, *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, DOI: 10.1080/13670050.2018.1526886